

מתקנים מדרש

לזכרון אברהם

הדלקת נרות:
6: 10
יציאת השבת:
7: 43
זמני השבת
לפי אופק ב"ב

שהוא הפקה שבחיות אני אלך לפניכם לפייס את המלך בעד כולכם, שאני יודע שלוש מאות משלים לפייסו בהם, ובטחו החיות בדבריו, והלכו אחריו והוא לפניכם, וכשאך לפניכם דרך פרסה או יותר, החזיר פניו אליהם ואמר להם תדעו שנשכחו מאיתי מאה משלים, והשיבו לו שיתפנקו ביתר השני מאות, וכשהלך עוד מעט איתם, אמר להם שכחתי עוד מאה, והשיבו שישפיק גם המאה שהושארו לו, וכיון שהגיע איתם בקרוב לחצר המלך, אמר להם תדעו שכבר שכחתי כל המשלים, ומעתה תעזרו לעצמכם, וכל אחד יבקש את נפשו מלפני המלך, אולי יתמלא רחמים עליו להטות אליו חסד, ועלי אין לכם להישען עתה. והנמשל מובן מאליו, שהגם שהצדיק הוא עומד בפרץ בעד בני ישראל, והוא המקרבן להכניסן תחת כנפי השכינה, ומבאים קרוב לחצר המלך, מכל מקום בהיותם קרוב להיכל המלך, והוא מודיעם שהדבר העיקרי תלוי רק בהם, לפייס את המלך מלכי המלכים בתשובה שלימה ובתפילה ובתחנונים, וכן משה רבינו ע"ה אחרי אשר ניהלם כל ימיו וקרבת אל השי"ת, לסוף אמר להם שאל יבטחו בזה שהתפלל עליהם עד היום, וכבר נתרצה להם השי"ת מכל וכל, כי עיקר בתפילת עצמם, וזהו שאמר 'לא אוכל לצאת ולבא' שאין יכולת בידי להביאכם בהיכל המלך מעתה ואל תבטחו בי רק ב'הוא עובר לפניך וגו' רמז להשי"ת הוא עובר על פשע ולכן יאות לכם שבעצמכם תחל פניו שיעבור על פשעכם והוא יקבל ברחמים תפילתם.

מאמין רק כשבאה לו הרעה

ואמר ביום ההוא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני: וקשה אם אותו אדם חדור אמונה בהשגחה פרטית, ומאמין שכל הרעות האלה מצאוהו על כי אין אלוקיו בקרבו, מפני מה לא ימחל לו הקב"ה, מפני מה יבוא עליו, גם לאחר דברי וידוי אלה, העונש הכבד, 'ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה', אלא משום שהוא אמר את הדברים 'ביום ההוא' בלבד, ביום שבאה עליו הרעה, אבל משנחלץ ממנה, הריהו שוכח את שארע לו ביום האתמול ואת אשר אמר.

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. סימן רנ"ד סעיף ט' בשו"ע לא ימלא אדם חבית של מים ויתן לתוך התנור ערב שבת עם חשיכה, אא"כ יש שהות שיתחממו קודם בין השמשות, ואף שלא יתחממו כל צרכן.

- במשנ"ב הביא שמשמעות הרמ"א היא שלהלכה למעשה די במים שיתחממו, כמאכל בן דרוסאי, והשיעור כתב בשו"ע הרב שהוא חצי חימום.
- ופוסקי זמנינו דנו בזה שהרי במציאות כהיום אין אדם שותה מים שחוממו רק חצי בישראל, ואף מבחינה בריאותית ידוע שהחידקים מסתלקים רק בשיעור רתיחה של בין 70-80 מעלות.
- ואמנם יש שרצו לומר שכדאי שלא יבוא לחתות די בזה מכ"מ רוב הפוסקים (הגרש"א והגר"ש"א וכן בשו"ת שבט הלוי ח"ז סי' מ"ב ובמנחת יצחק ח"י סי' כ"ח) נטו להחמיר שצריך שטרם כניסת השבת יהיו המים בדרגת רתיחה, ובפרט במיחם חשמלי שאין לו דין גרו"ק ולא יועיל להעביר למצב שבת שברגע יכול להרתיח, אמנם בדיעבד אם היו בדרגת חום של 35 מעלות ניתן לשתותם, שאפשר לסמוך על המקילין בשביל לא לאסור המים, אבל פחות מכן אסור אף בשוגג.

לזכור כי כל ימינו כחלום יעוף

ליראה את ה' אלוקיהם כל הימים: סוחר ידוע נסע לסחור בלייפציג ביריד השנתי הגדול, סחר וקנה ועסק במסחרו וכידוע כל מה שחושב האדם היום חולם הוא ע"כ בלילה והנה בחלומו, גילה בחצר בית המלון אוצר יקר מופז, כסף ויהלומים לרוב, ובחלומו מחליט הינו לחפור בור בחצר המלון ולאח"כ כשישוב לביתו יחזור עם כל בני בתו ירכוש את המלון ויוציא את אוצרו, ויהי בבוקר זכר את דבר החלום, וילך לעסקיו, ושכח כי כל מעשה האוצר הינו רק חלום, ויחזור לביתו ויספר לאשתו ולכל בניו שעומדים הם להיות עשירים ומכרו הבית במחיר אפסי ויסעו למלון ההוא שכרו שם חדר ובאמצע הלילה ירדו לחפור, לאחר מאמצים מרובים וכשלא מצאו כלום נזכר לפתע הסוחר לבשתו כי כל סיפור המעשה לא היה כי אם חלום, ויפרוץ בבכי תמורדים על כל ההשקעה שירדה לטמיון. עפ"י משל זה מסביר המגיד מדובנא לכן צריך ליראה את ה' כל הימים שלא יחשוב אדם שיש לו את כל הזמן שבעולם והכל בשביל להרוויח עוד ועוד כסף עד שלפעמים הוא שוכח לאכול ולשתות, וכמוכר גם ללמוד ולהתפלל, ושוכח האדם כי כל ימיו כחלום יעוף, נזכר ואומר לנו המגיד שיבוא יום ונצטער על המאמצים שעשינו על עולם חולף, רק צריך לזכור כל הימים ליראה את ה' אלוקיהם.

לזכור כי כל ימינו כחלום יעוף

ויאמר אלהים וגו' לא אוכל עוד לצאת ולבוא וגו' ה' אלוקיך הוא עובר לפניך וגו': הנה על פי פשוטו יש לפרש, שהורה לנו לעורר לבבות עם בני ישראל בימים האלה, ימים הנוראים, שהם עת משפט לאלוהי יעקב, לבל יהיה נכון לבו בטוח בתפילת הצדיק אשר הוא חוסה בצילו שיפגיע בעדו או לבטוח באיזה מצוה שעל ידה תצא כאור משפטו, כי אין הדבר תלוי אלא בו, לשוב בתשובה שלימה, ולשפוף שיחו לפני בעל הרחמים בתפילה ותחנונים, שישוב וירחמנו ויקבל תשובתו כי ימינו פשוטה לקבל שבים, כמוכר בזה משל נאה במדרש, שהאריה מלך החיות קצף על עבדיו החיות כולם, והיו זוחלים ורועדים מאימות קצפו, ולא היו יודעים האריך ישאו פנים לבוא לפני המלך, ולהתחנן לו שיסור קצפו מעליהם, ונענה להם השועל

מדוע התעכבה התפילה

כאשר נוכח הסרבן לדעת כי רק בשל עקשנותו מתעכב הציבור כולו, בחר לעזוב את בית הכנסת תוך שהוא מפטיר כי לעולם לא יסלח ליריבו המר והציבור מוזמן להתפלל בלעדיו. הקהל הקדוש היה בטוח שבכך הגיעה לסיומה סאגת תפילת כל נדרי, אבל הסיפור לא תם, הוא רק התחיל...

הצדיק רבי נח גד אינו חס על כבודו. הוא קם ממקומו ויוצא במהירות בעקבות אותו יהודי שכבר הספיק לעזוב את מפתן בית הכנסת, והוא קורא לעברו: "אתה יכול לצאת וללכת, אבל דע לך כי אם לא תסכים לסיים היום את המחלוקת, אתה תישא באחריות על כך שיהודים לא יתפללו הלילה את תפילת 'כל נדרי'..." המילים שיצאו בקול נרגש מן הלב החם והרחום של הצדיק, חדרו כחץ בליבו של אותו יהודי והמיסו אותו כמים. בהחלטה נחושה של רגע, בחר לסוב על עקבותיו לחזור לבית הכנסת ולמחול ליריבו על הכול. עיני כולם היו נתונים באותה שעה בפתח בית הכנסת לראות כיצד ייפול דבר. והנה מופיעים בפתח בית הכנסת הרב הצדיק ואתו עמו היהודי הסרבן העיקש. כבר חשבו כי הצדיק וויתר על דרישותיו ועתה ייפתחו בתפילת כל נדרי מבלי שהשלוש המיוחל יגיע. אולם, לנגד עיניהם המשתאות, ניגש היהודי הסרבן הישר למקומו של יריבו המר, ובקול גדול ובדמעות שליש הכריז לפניו "אני מוחל לך על כל מה שחטאת כנגדי מעולם, אנא מחול לי גם אתה, אחי!" מי יוכל לספור את הדמעות שנשרו באותם רגעים מכל פינות בית הכנסת. הסליחה ההדדית של צמד הניצים-לשעבר וגיבורי-הכניעה, בהווה הכתה בגלים-גלים של התעוררות והתעלות בכל יהודי הקהילה. רק אז נחה דעתו של הצדיק ונהרה גדולה הייתה שפוכה על פניו. ניכר היה כי בזכות מאמציו לא רק המחיצה שבין אדם לחברו נשברה כאן אלא גם מחיצת החטאים שהפסיקה בין ישראל הקדושים לאביהם האוהב שבשמיים.

בשעת לילה מאוחרת, כאשר בבתי הכנסת האחרים כבר סיימו מזמן את תפילת ליל יום הכיפורים, החלה בשכונת נווה שלום ביפו תפילת 'כל נדרי' זכה וטהורה... "תפילת 'כל נדרי' כזאת", העידו לימים מתפללי בית הכנסת, "הייתה בהתעוררות מופלאה של תשובה ומעשים טובים שכמותה לא חווינו מעולם".

היה זה עת התאספו המתפללים בביהכנ"ס בשכונת "נווה שלום" בת"א, באותה השנה לתפילת 'כל נדרי' בליל יום הכיפורים. שניים מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת היו נתונים בתוך סכסוך ארוך שנים והדבר העיב על אוירת השלום בבית הכנסת. כמידתו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, השקיע רבי נח גד ויינטרויב זצ"ל מאמצים רבים לפשר ולהשכין שלום ביניהם אך ניסיונותיו הרבים עלו בתוהו.

מה שהתחולל באותו ליל יום כיפור, לא שכחו מתפללי בית הכנסת כל חייהם. כאשר התקדש החג הגיעו כולם לבית הכנסת אפופים חרדת קודש עטויים ב'קיטל' הלבן כמלאכים, ביום הקדוש ביותר לעם היהודי. בזה אחר זה הוצאו שלושה ספרי התורה מההיכל, ההתרגשות הייתה בשיאה. גם אלו שלא פוקדים בכל השנה את בית הכנסת הגיעו לקראת התפילה שמרטיטה כל לב יהודי. החזן מכחכח בגרונו ומתכוון, ברטט וביראה להיות קול ומנגינה למילות התפילה שימלאו את חלל בית הכנסת. כל נדרי...

לפתע עולה על בימת הקריאה הצדיק רבי נח גד ומכריז בקול נרגש מלא רגש של אהבת ישראל כי הלילה לא ייגשו להתפלל את תפילת כל נדרי עד שאותם יהודים ניצים יתפייסו ביניהם! "אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחול אחד לשני, ואין יום הכיפורים מכפר עד שיתפייס עם חברו, אין טעם להתפלל ביום כיפור" הכריז הצדיק רבי נח גד לאזניהם המשתאות של כל באי בית הכנסת. לא היה אחד שהעז לערער על קביעתו של הצדיק. "היה אפשר לחתוך בסכין את המתח שהשתרר מאז ההכרזה הבלתי צפויה" סיפרו המתפללים. אבל הניצים מסרבים להתפייס. גם הרגע הנשגב הזה לא הצליח לרוקן מליבם את המשקעים ארוכי השנים והמטען הכבד שכל אחד מהם הורגל לשאת על חברו.

וכך חלפה שעה ארוכה בדממה מתוחה לראות כיצד ייפול דבר. לאחר זמן מה ליבו של אחד מהם החל להראות סימני כניעה והתרחצות אולם חבר-יריבו נותר עיקש ואטום כמו לא מתרחש דבר. חלפה לה יותר משעה שלימה, עצביהם של המתפללים מורטים ואימת היום הקדוש אופפת את הכל, ועדיין תפילת כל-נדרי לא מתחילה.

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם ? להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959

לע"נ
הילד ניין וחכים
אברהם דוד חי ז"ל
בן יבלחט"א
יקותיאל יהודה
נלב"ע י"ב תמוז
תשפ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון
מוקדש
לרפואת
יעקב בן
מרים
לרפ"ש
בתשח"י

לע"נ
איש החסד והחינוך
הרה"ח ר' חיים
שרגא פאווייל ב"ר
מיכאל שר זצ"ל
נלב"ע ז' אייר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון
מוקדש
לזכות רפאל
בן הדר
להצלחה בכל
העניינים
ברוחניות
וגשמיות

העלון מוקדש
לזכות
אורן בן פרח
ודליה בת פרח
להצלחה בכל
העניינים
ברוחניות
וגשמיות

נא להתפלל
לרפואת
זקני הרה"ג
יצחק בן
צילה
שליט"א
לרפ"ש
בתושח"י